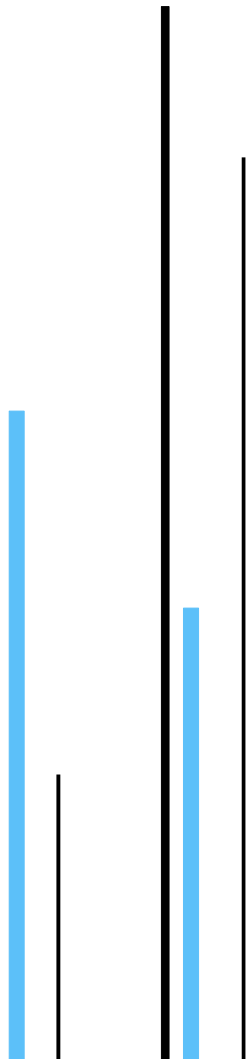


Funcatiegroepen in de detailhandel food

statistieken en prognoses



Funcatiegroepen in de detailhandel food

statistieken en prognoses

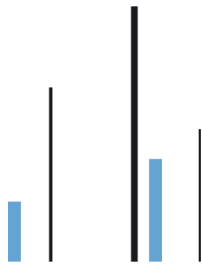
Uitgevoerd in opdracht van Koninklijke INretail

23 december 2020 | r2020-0078JK - DTH-F | 20216 - OEA

ABF Research | Verwersdijk 8 | 2611 NH | Delft | 015 - 27 99 300

Copyright ABF Research 2020

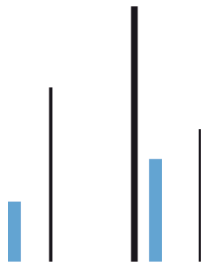
De informatie in dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. ABF Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten, onnauwkeurigheden of onvolledigheden. Het gebruik van (onderdelen van) dit rapport is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.



Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Detailhandel food.....	3
2.1	Arbeidsmarktprognoses.....	3
2.2	Persoonskenmerken	6
2.3	Baankenmerken.....	7
3	Functiegroepen.....	11
3.1	EBB-data	11
3.2	Arbeidsmarktprognoses.....	12
3.3	Functiegroepen naar brancheclusters	14
3.4	Functiegroepen naar persoonskenmerken	16
3.5	Functiegroepen naar baankenmerken.....	17
	Bijlage	19

1



Inleiding

Vanuit Retail Insiders bestaat behoefte aan informatie over de arbeidsmarkt voor functies binnen de detailhandel food. De detailhandel food wordt afgebakend door drie brancheclusters. Deze brancheclusters zijn opgebouwd uit verschillende branches, welke op hun beurt weer kunnen worden onderverdeeld aan de hand van SBI-codes. Tabel 1 geeft een overzicht van de brancheclusters in detailhandel food. De onderverdeling van de sector detailhandel in subsectoren, brancheclusters en SBI-codes is te vinden in de bijlage. De branchecluster webwinkels heeft betrekking op de groep online-georiënteerde detailhandel bedrijven. Fysiek georiënteerde bedrijven die tevens een webshop hebben behoren niet tot deze groep.

Tabel 1: brancheclusters detailhandel food

brancheclusters
levensmiddelenzaken
foodspeciaalzaken
webwinkels food

Informatie over het aantal werkzame personen binnen de detailhandel food als geheel is beschikbaar vanuit de registerdata van het CBS, inclusief diverse verdelingen naar persoonskenmerken zoals leeftijd en geslacht en inclusief diverse verdelingen naar baankenmerken zoals deeltijdfactor en type aanstelling. Deze statistieken worden in de vorm van een rapportage over de subsector op Retail Insiders beschikbaar gesteld. In de rapportage zijn tevens de prognoses opgenomen die ABF op het niveau van brancheclusters heeft opgesteld.

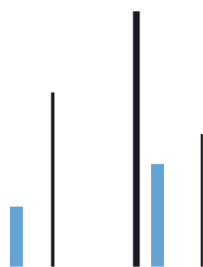
Informatie over functies of functiegroepen is niet voorhanden in de registerdata van het CBS, maar wel in de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De EBB wordt algemeen gezien als de beste bron voor arbeidsmarktinformatie op het niveau van functies of functiegroepen. De EBB is een doorlopend panelonderzoek waarin jaarlijks zo'n 1,5% van het beroepsbevolking van Nederland wordt ondervraagd over hun positie op de arbeidsmarkt. Hierbij worden onder meer de SBI-code en het beroep van de respondent via meerdere vragen zo goed mogelijk in beeld gebracht. Binnen de SBI-codes van de detailhandel food komen in de EBB 111 functies voor. Hieruit zijn de zeven meest voorkomende functiegroepen geselecteerd. De overige, kleinere functiegroepen zijn samengevoegd tot de functiegroep 'overige functies'. De functiegroepen zijn weergegeven in tabel 2, de samenvoeging is opgenomen in de bijlage.

Tabel 2: functiegroepen detailhandel food

functiegroep
laders, lossers en vakkenvullers
verkoopmedewerkers detailhandel
kassamedewerkers
winkeliers detailhandel
teamleiders en managers
slagers
bakkers
overige functies

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de positie van de detailhandel food in de detailhandel. In dit hoofdstuk worden tevens de subsectoren detailhandel food en non-food vergeleken op het gebied van persoons- en baankenmerken. In hoofdstuk 3 wordt nader ingezoomd op de functiegroepen binnen de detailhandel food.

2



Detailhandel food

2.1 Arbeidsmarktprognoses

De arbeidsmarktprognoses voor deze rapportage zijn opgesteld aan de hand van Hermes, het arbeidsmarktprognosemodel van ABF Research. Realisatiecijfers voor de periode 2012-2020 vormen de basis voor het prognosemodel. De looptijd van de prognoses betreft de periode 2021 tot en met 2030. Als peildatum moet telkens het begin van het jaar worden aangehouden. Dus wanneer resultaten voor 2020 worden gerapporteerd heeft dit betrekking op begin 2020. De COVID-19 crisis heeft voor de eerstkomende jaren een onzekere invloed op de arbeidsmarktontwikkelingen binnen de detailhandel. Ten behoeve van de arbeidsmarktprognoses is uitgegaan van een Corona-basisscenario dat wat betreft de economische ontwikkelingen aansluit bij de Macro Economische Verkenning 2021 (MEV 2021) die het Centraal Planbureau in het kader van Prinsjesdag 2020 heeft opgesteld. In dit scenario wordt uitgegaan van een negatieve economische groei in 2020 (-5%) gevolgd door het eerste economische herstel in 2021. In de Nederlandse arbeidsmarkt als totaal loopt de werkloosheid op. Wat betreft de verwachte demografische ontwikkeling wordt aangesloten bij de demografische varianten die het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in het kader van de Staat van de woningmarkt heeft laten doorrekenen.

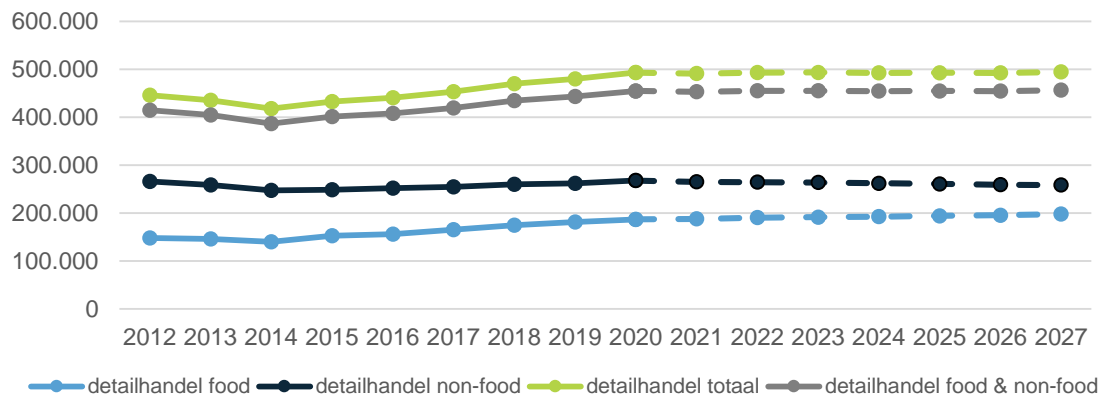
De prognoses voor het aantal werkenden worden in het Hermes-model bepaald door confrontatie van de verwachte arbeidsvraag en het verwachte personeelsaanbod. De arbeidsvraag is afhankelijk van de historische ontwikkeling, demografie, woningmarkt, inkomen, arbeidsproductiviteit en internetaandeel. Het personeelsaanbod is met name afhankelijk van de demografische ontwikkeling voor relevante bevolkingsklassen. Door confrontatie van arbeidsvraag en personeelsaanbod wordt op regionaal niveau het aantal werkenden bepaald, evenals hun persoonskenmerken en de instroom en uitstroom. De input voor het Hermes-model bestaat uit gedetailleerde statistieken uit de microbestanden van het CBS en prognoses van ondermeer ABF, CPB, Thuiswinkel.org en economisch onderzoek van ING.

Zoals wordt getoond in tabel 3 zijn begin 2020 in de detailhandel sector 492.860 fte werkzaam (1 fte komt overeen met 1 voltijd baan met een werkweek van 38 uur). Na een daling van 28.050 fte tussen 2012 en 2014 is het arbeidsvolume tussen 2014 en 2020 met 75.180 fte toegenomen. Dit komt neer op een groei van 18% in zeven jaar tijd. Voor de toekomst wordt voor de detailhandel sector verwacht dat het aantal fte redelijk gelijk zal blijven. Op basis van de prognoses wordt verwacht dat het arbeidsvolume in de jaren 2020-2022 licht dalen en zich vanaf herstelt 2022 om in 2025 op 492.610 fte uit te komen. De afname in arbeidsvolume ná 2020 wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren, waarin de COVID-19-crisis een belangrijke rol speelt. In figuur 1 wordt het verloop van het aantal fte ten opzichte van het basisjaar 2012 voor de detailhandel en de detailhandel food subsector grafisch weergegeven.

Tabel 3: aantal fte in de dertien brancheclusters van de detailhandel sector, statistieken en prognoses

branchecluster	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Levensmiddelenzaken	118.640	117.500	111.880	123.900	126.230	134.150	143.370	148.850	153.290	154.350	156.660	157.870	158.920	160.500
Foodspeciaalzaken	27.920	26.560	25.880	26.280	27.110	27.780	27.840	28.310	28.840	28.800	28.780	28.550	28.400	28.350
Consumentenelektronica	17.610	17.610	15.410	15.420	14.600	14.330	13.730	13.370	13.520	13.080	13.060	12.810	12.540	12.320
Educatie & vrije tijd	22.970	21.400	19.890	19.360	19.460	19.440	19.090	19.020	18.650	18.380	18.120	17.630	17.100	16.560
Huis & tuin	50.830	48.350	45.780	45.360	44.900	43.260	42.900	42.410	44.850	44.440	43.880	43.750	43.370	43.020
Kleding & sport	84.010	79.620	76.970	75.700	74.400	73.740	73.650	73.150	71.900	70.080	70.570	70.240	69.520	69.010
Persoonlijke verzorging	31.610	31.400	30.590	30.560	31.210	33.630	34.490	35.010	35.850	35.630	35.580	35.320	35.020	34.830
Woninginrichting	33.530	31.460	29.110	30.100	31.500	33.390	35.460	35.880	37.110	37.260	37.200	37.070	36.730	36.550
Warenhuizen	12.310	12.100	12.010	11.960	12.000	9.650	10.420	10.470	10.220	9.870	9.960	9.890	9.790	9.720
Ambulante handel	15.810	15.390	14.890	15.470	15.920	16.230	16.500	16.670	17.540	17.380	17.680	17.890	17.990	18.140
Webwinkels food	1.530	1.780	1.870	2.210	2.660	3.070	3.680	4.270	4.690	4.790	4.860	4.950	5.060	5.150
Webwinkels non-food	13.330	16.530	17.200	20.140	23.740	26.900	29.840	32.340	35.660	36.190	36.180	37.060	37.830	38.620
Overige detailhandel	15.650	15.710	16.200	16.330	16.930	17.280	18.810	19.790	20.750	20.640	20.430	20.310	20.050	19.850
detailhandel food	148.090	145.830	139.620	152.390	155.990	165.000	174.890	181.430	186.820	187.940	190.300	191.380	192.380	194.000
detailhandel totaal	445.730	435.390	417.680	432.790	440.650	452.860	469.800	479.530	492.860	490.890	492.960	493.350	492.340	492.610

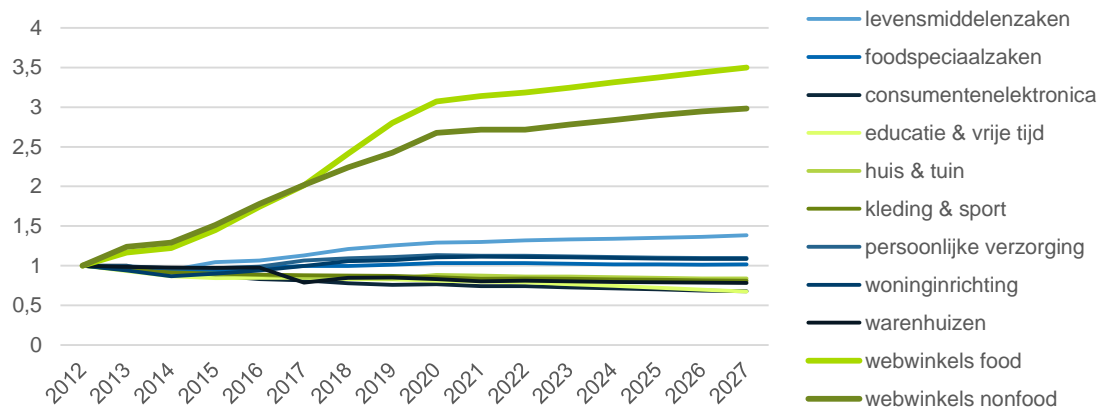
Figuur 1: aantal fte in de totale detailhandel sector en de subsectoren



Evenals de detailhandel sector als geheel bevond ook het arbeidsvolume in de detailhandel food zich in 2014 op een dieptepunt; tussen 2012 en 2014 is het aantal fte in de detailhandel food met 6% afgenomen naar een niveau van 139.620. Tussen 2014 en begin 2020 zit de detailhandel food echter in de lift en is het aantal fte met 34% gestegen naar een niveau van 186.820. Voor de komende jaren wordt voor de detailhandel food op basis van het Hermes-model groei verwacht van bijna 4%, het arbeidsvolume komt in 2025 uit op 194.000.

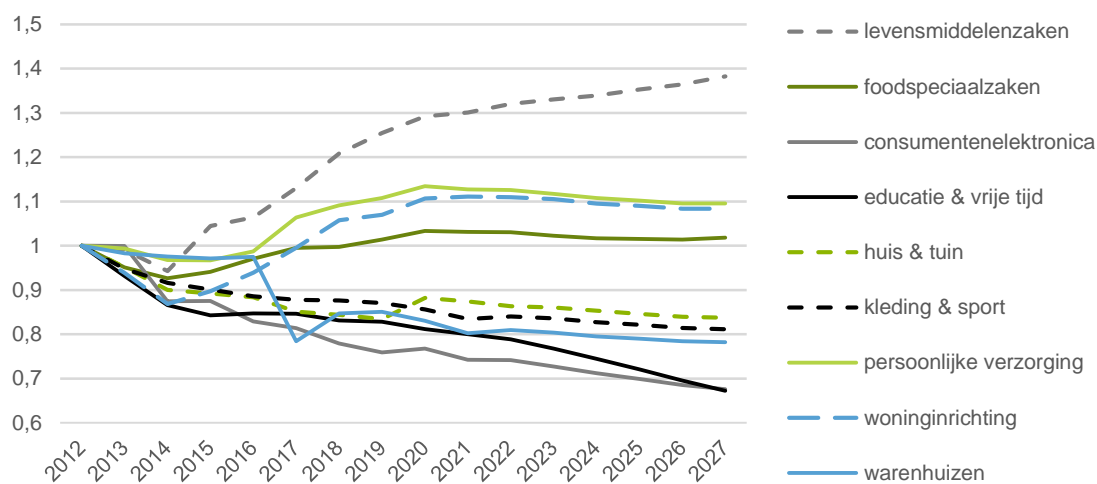
Figuur 2 toont de ontwikkeling van het arbeidsvolume voor brancheclusters die deel uitmaken van de subsectoren 'food' en 'non-food' ten opzichte van het basisjaar 2012. De brancheclusters 'webwinkels food' en 'webwinkels non-food' hebben een grote groei doorgemaakt in de periode 2012-2020. Voor de branchecluster 'webwinkels food' bedroeg de groei maar liefst 207%. Ook na 2020 wordt verwacht dat het arbeidsvolume in deze branchecluster verder zal toenemen.

Figuur 2: ontwikkeling arbeidsvolume per branchecluster ten opzichte van het basisjaar 2012



De sterke groei van de webwinkels domineren het beeld van de andere brancheclusters in het bovenstaande figuur. Om deze reden is figuur 3 toegespitst op de brancheclusters die een daling of beperktere groei laten zien. Binnen de detailhandel food is het arbeidsvolume voor de branchecluster 'levensmiddelenzaken', na een kleine afname gedurende 2012-2014, in de periode 2014-2020 met meer dan 30% toegenomen. Naar verwachting groeit het arbeidsvolume van deze branchecluster de komende jaren door. De branchecluster 'foodspeciaalzaken' kende een grotere afname in de periode 2012-2014, waarbij in het dieptepunt het arbeidsvolume 93% was van het arbeidsvolume in 2012. Na 2014 is ook voor deze branchecluster het arbeidsvolume toegenomen om in 2020 op 3% hoger uit te komen ten opzichte van 2012. Naar verwachting zal het arbeidsvolume van deze branchecluster tot 2027 stabiliseren.

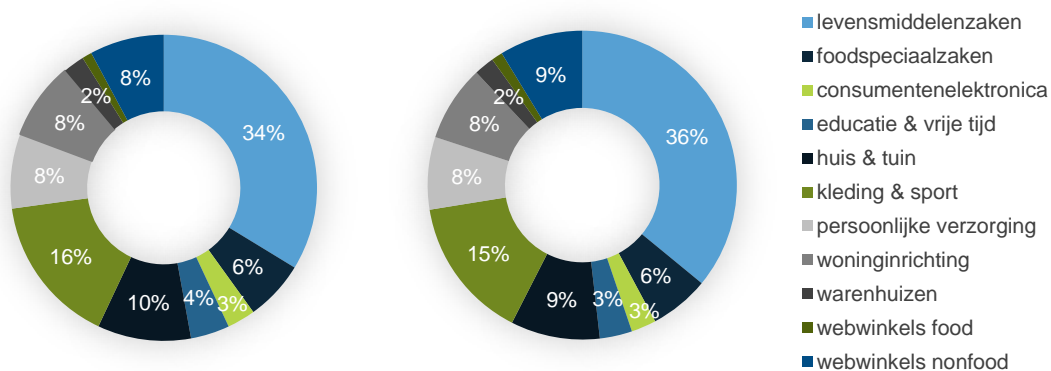
Figuur 3: ontwikkeling arbeidsvolume per branchecluster ten opzichte van het basisjaar 2012, toegespitst op branchesectoren met een groeifactor tussen de 0,6 en 1,4 ten opzichte van 2012



De bovenstaande figuren laten geïndexeerde cijfers zien. Deze figuren bieden een weergave van de groei, ze geven echter geen beeld van het arbeidsvolume ten opzichte van de andere brancheclusters. In figuur 4 wordt het aandeel van het arbeidsvolume per branchecluster weergegeven. Direct valt op dat, ondanks dat de webwinkels een grote groei hebben gekend, ze nog altijd maar een klein aandeel van het arbeidsvolume vertegenwoordigen. Voor de branchecluster 'webwinkels food' bedraagt dit aandeel 1% en voor de branchecluster 'webwinkels non-food' bedraagt dit aandeel 8%, beide in 2020.

Het arbeidsvolume-aandeel van de subsector food bedraagt in 2020 41%. Voor de subsector non-food is dit gelijk aan 59%. Naar verwachting stijgt het arbeidsvolume-aandeel van de subsector food in 2027 met twee procentpunten tot 43%. Dit heeft vooral te maken met de groei van het arbeidsvolume-aandeel in de branchecluster 'levensmiddelenzaken' welke eveneens twee procentpunten bedraagt. De groei van het aandeel van de subsector food gaat voornamelijk ten koste van de brancheclusters 'kleding & sport', 'huis & tuin' en 'educatie & vrije tijd' uit de subsector non-food. De daling binnen de subsector non-food wordt deels gecompenseerd door een procentpuntstijging van het arbeidsvolume-aandeel van de branchecluster 'webwinkels non-food'.

Figuur 4: verdeling fte in detailhandel subsectoren food en non-food over elf brancheclusters, 2020 (links) en 2027 (rechts)

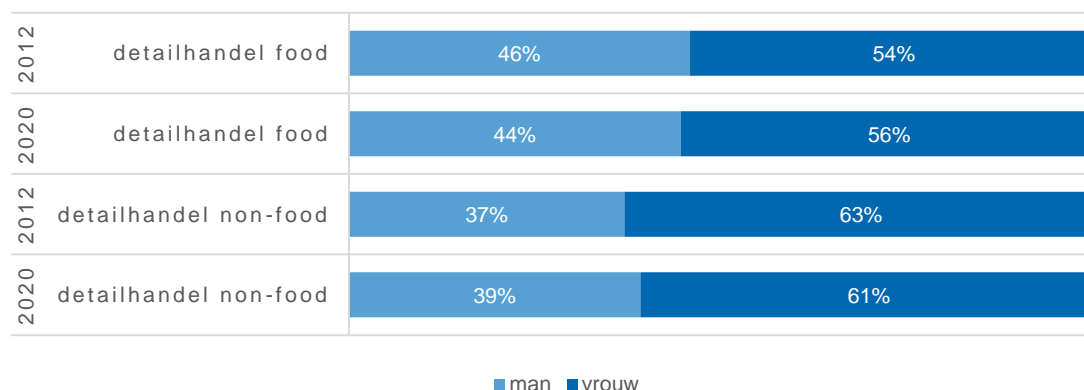


2.2 Persoonskenmerken

De subsectoren detailhandel food en detailhandel non-food omvatten samen bijna de gehele detailhandel. Dit wordt nog eens geïllustreerd in tabel 3 en figuur 1. Om deze reden heeft de rest van dit hoofdstuk betrekking op een vergelijking tussen de beide subsectoren. Een dergelijke vergelijking is informatiever dan een vergelijking met de sector detailhandel.

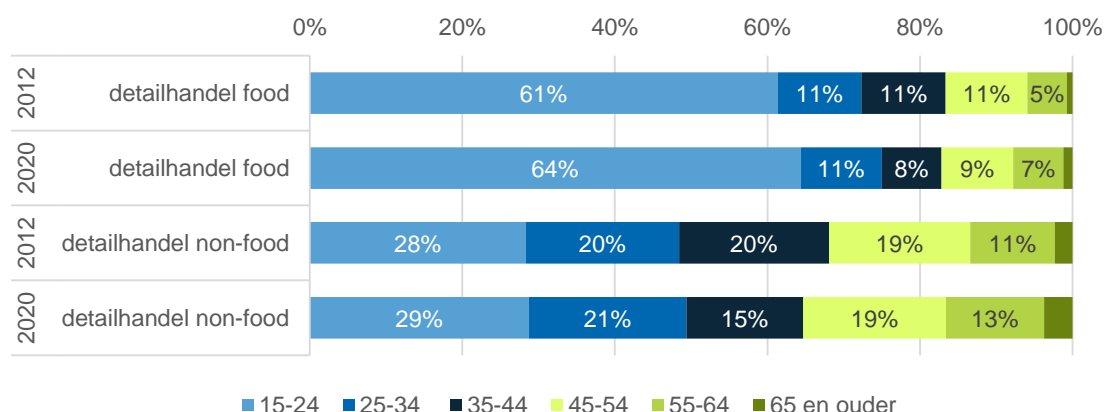
Figuur 5 geeft een overzicht van de verdeling van werkenden per subsector naar geslacht. In beide subsectoren is de meerderheid van het aantal werkenden vrouw. Het aandeel vrouwen binnen de subsector non-food is iets hoger dan dat binnen de subsector food, dit geldt voor 2012 en 2020.

Figuur 5: verdeling personen naar geslacht per detailhandel subsector in 2012 en 2020, CBS register data



Een weergave van de verdeling van leeftijdsgroepen naar subsector in 2012 en 2020 staat in figuur 6. Hier is te zien dat het aandeel 15-24-jarige personen werkzaam in de subsector detailhandel food meer dan dubbel zo groot is als het aandeel in detailhandel non-food. Voor de andere leeftijdsgroepen geldt het omgekeerde. Voor de detailhandel non-food is het aandeel 35-44-jarige in de periode 2012-2020 van 20% naar 15% gegaan. De aandelen met 45-plussers zijn daarentegen gegroeid.

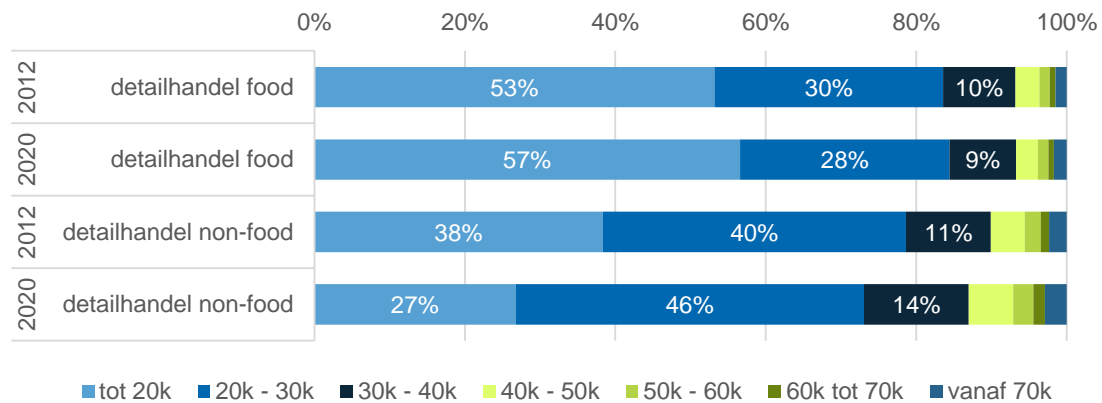
Figuur 6: verdeling personen naar leeftijdsgroepen per detailhandel subsector in 2012 en 2020, CBS register data



2.3 Baankenmerken

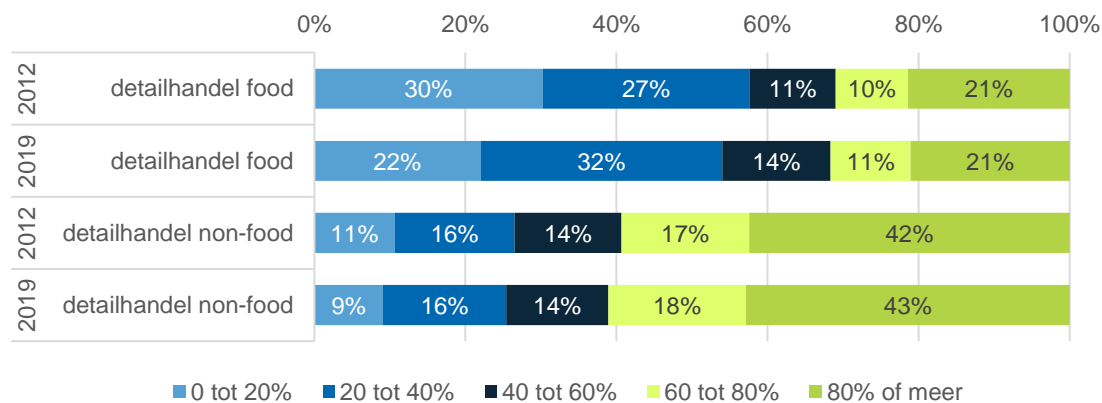
De verdeling van personen naar inkomen per subsector toont gelijkenis met de verdeling naar leeftijdsgroepen. In figuur 7 wordt het bruto inkomen omgerekend naar voltijdsbaan getoond. Het aandeel werkenden in de laagste inkomensklasse is voor de detailhandel food twee keer zo groot voor de detailhandel non-food. Voor de overige klassen geldt het omgekeerde beeld. Het aandeel werkenden wat minder dan 30k verdient is voor de detailhandel non-food gedaald gedurende de periode 2012-2020. Voor de detailhandel food is dit aandeel juist licht gestegen.

Figuur 7: verdeling personen naar bruto inkomen per voltijdsbaan per detailhandel subsector in 2012 en 2020, CBS register data



In figuur 8 is de verdeling van personen naar deeltijdsfactor per detailhandel subsector weergegeven. Zo is te zien dat het aandeel personen dat 40% werkt of minder¹ binnen de detailhandel food twee keer zo groot is als binnen de detailhandel non-food. Het aandeel personen dat 40 tot 60% werkt is voor beide subsectoren gelijk, terwijl het aandeel dat 60% of meer werkt voor de detailhandel non-food twee keer zo groot als voor de detailhandel food. Het beeld over de jaren is redelijk stabiel, wel valt op dat binnen de detailhandel non-food het aandeel personen dat minder dan 20% werkt in 2012 nog 30% bedroeg terwijl dit voor 2020 met acht procentpunt gedaald is naar 22%.

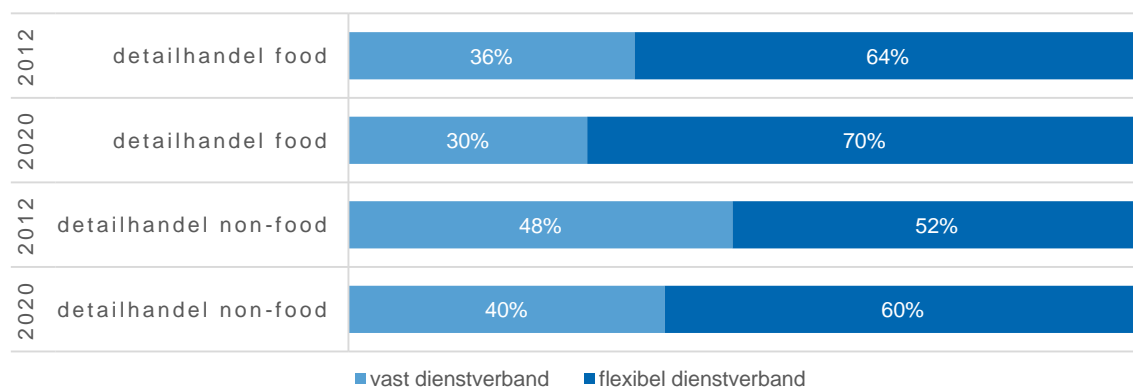
Figuur 8: verdeling personen naar deeltijdsfactor per detailhandel subsector in 2012 en 2020, CBS register data



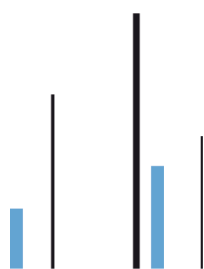
Figuur 9 laat zien dat binnen de detailhandel non-food een groter aandeel van de werkzame personen een vast contract heeft. Het beeld over de jaren is voor beide subsectoren hetzelfde: Het aandeel met flexibele contracten is voor de detailhandel food en non-food respectievelijk met zes en acht procentpunten gestegen gedurende de periode 2012-2020. Het contracttype 'flexibel' geldt voor personen met een stage- of oproepcontract met een duur van bepaalde en onbepaalde tijd en personen in loondienst met een contractduur van bepaalde tijd. Het contracttype 'vast' geldt voor directeuren, groot aandeelhouders en personen in loondienst met een vast contract.

¹ Aangenomen is dat een voltijdsbaan 38 uur omvat.

Figuur 9: verdeling personen naar contracttype per detailhandel subsector in 2012 en 2020, CBS register data



3



Functiegroepen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op functiegroepen binnen de detailhandel food. Volgens de acht meest recente jaargangen (2012-2019) van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) komen binnen de detailhandel food 111 verschillende functiegroepen voor. Uit deze 111 functies zijn in overleg met Retail Insiders de zeven meest-voorkomende functiegroepen geselecteerd. De overige, kleinere, functiegroepen zijn samengevoegd tot de functiegroep 'overige functies'. Om tot meer betrouwbare verdelingen te komen worden de gemiddelden van de acht meest recente jaargangen getoond, tenzij anders is aangegeven.

3.1 EBB-data

Per jaargang van de EBB komen ongeveer 9.000 respondenten voor die op basis van de afgeleide SBI-code werkzaam zijn binnen de detailhandel food, zie tabel 4 voor een indicatie van de aantallen. Ongewogen data leent zich niet om trends af te leiden, zeker niet bij kleine aantallen.

Tabel 4: indicatie ongewogen aantal personen per functiegroep binnen de detailhandel food, EBB 2012-2019

functiegroep	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
laders, lossers en vakkenvullers	4.334	2.949	2.734	2.605	2.357	2.500	2.745	2.627
verkoopmedewerkers detailhandel	2.869	2.465	2.297	2.193	2.055	1.940	2.086	1.978
kassamedewerkers	2.966	1.863	1.817	1.650	1.409	1.419	1.518	1.471
winkeliers detailhandel	309	205	229	230	213	310	224	230
teamleiders en manager	951	737	653	638	565	559	524	588
slagers	285	262	279	262	169	158	238	147
bakkers	46	138	142	115	123	168	152	113
overige functies	1.291	1.465	1.371	1.289	1.280	1.295	1.299	1.152

Op basis van een aantal persoonskenmerken zijn de EBB-waarnemingen met een ophoogfactor gewogen naar de bevolking van Nederland, zie tabel 5 voor het resultaat. Deze gewogen EBB-data geeft een indicatie van het aantal personen per functiegroep. Bij de weging wordt echter niet expliciet rekening gehouden met de functiegroep van de respondent. Dus ook met gewogen EBB-data op het niveau van functiegroepen zal met voorzichtigheid moeten worden omgesprongen. De sterke stijging die zich bijvoorbeeld in 2013 in de functiegroep 'bakkers' voordoet, is mogelijk een gevolg van het feit dat er 'toevallig' in 2012 fors minder personen uit deze functiegroep hebben deelgenomen aan de EBB dan in 2013. Bij functiegroepen met lage ongewogen aantallen is de kans op zulke grillige, onbetrouwbare sprongen groter.

Tabel 5: gewogen aantal personen per functiegroep binnen de detailhandel food, EBB 2012-2019

functiegroep	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
laders, lossers en vakkenvullers	104.040	92.800	93.630	95.750	95.110	100.370	110.190	105.470
verkoopmedewerkers detailhandel	68.890	77.580	78.690	80.610	82.930	77.890	83.770	79.430
kassamedewerkers	71.200	58.630	62.240	60.670	56.860	56.990	60.960	59.070
winkeliers detailhandel	7.420	6.460	7.850	8.470	8.610	12.460	8.990	9.230
teamleiders en managers	22.830	23.190	22.360	23.460	22.790	22.450	21.040	23.590
slagers	6.850	8.260	9.570	9.650	6.830	6.350	9.540	5.910
bakkers	1.100	4.330	4.880	4.250	4.970	6.740	6.100	4.550
overige functies	30.990	46.100	46.970	47.400	51.640	51.980	52.170	46.270

3.2 Arbeidsmarktprognoses

Om tot prognoses op het niveau van functiegroepen te komen wordt aansluiting gezocht bij de prognose van het arbeidsvolume in fte voor de detailhandel food die aan de orde is geweest in hoofdstuk 2. Deze prognose wordt nogmaals weergegeven in tabel 6.

Tabel 6: prognose aantal fte binnen de detailhandel food

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
detailhandel food	165.000	174.890	181.430	186.820	187.940	190.300	191.380	192.380	194.000

Om tot een prognose van het aantal fte op het niveau van functiegroepen te komen zijn de onderstaande vijf stappen uitgevoerd:

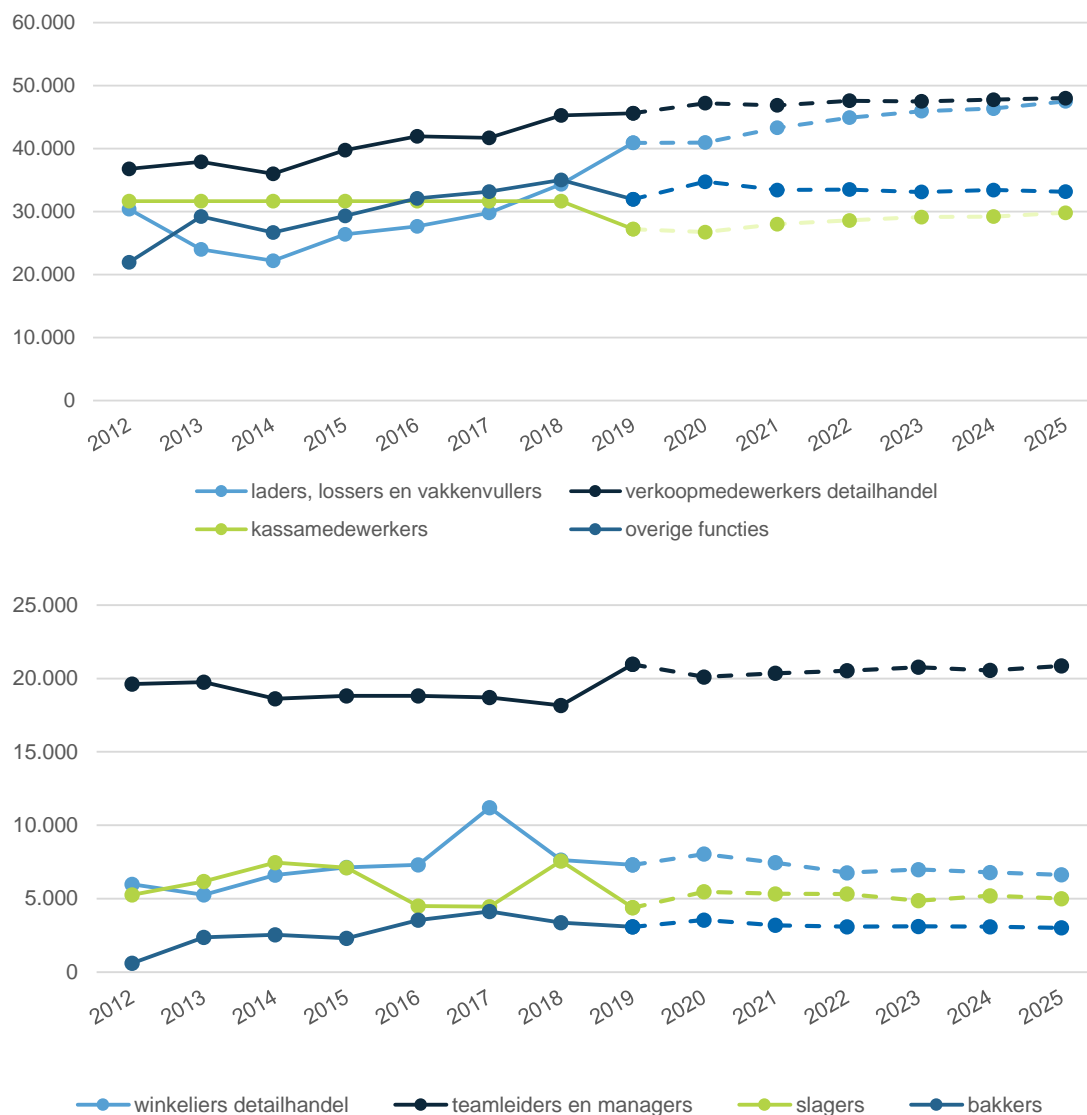
1. Het aantal personen per functiegroep (EBB) is op basis van arbeidsduurklassen omgezet naar een geschat aantal fte per functiegroep (EBB).
2. Het aantal fte per functiegroep (EBB) is geschaald naar het aantal fte binnen de detailhandel food.
3. Voor 2012 tot en met 2019 is het aandeel van elke functiegroep binnen de detailhandel food afgeleid.
4. Voor 2020 tot en met 2030 is het aandeel van elke functiegroep binnen de detailhandel food geraamd op basis van:
 - a. De voortschrijdende trend over de afgelopen vijf jaar (gewicht 50%)
 - b. Het voortschrijdend gemiddelde over de afgelopen twee jaar (gewicht 50%)
5. Voor 2020 tot en met 2030 zijn de geraamde aandelen per functiegroep toegepast op de prognose van het totaal aantal fte in de detailhandel food uit tabel 6.

De realisatie en prognose van het aantal fte per functiegroep die uit bovenstaande methode volgen worden weergegeven in tabel 7 en figuur 10. Een verwachte toename van het arbeidsvolume gedurende de periode 2019-2025 is zichtbaar voor onder andere de functiegroepen 'laders, lossers en vakkenvullers' en 'kassamedewerkers', terwijl het arbeidsvolume voor de functiegroep 'winkeliers detailhandel' naar verwachting, na een lichte stijging, een daling vertoont. Gegeven het zeer grillige verloop van de aandelen per functiegroep in de recente historie (gebaseerd op EBB-data), moeten deze prognoses met terughoudendheid worden bekeken.

Tabel 7: realisatie en prognose van aantal fte per functiegroep binnen de detailhandel food

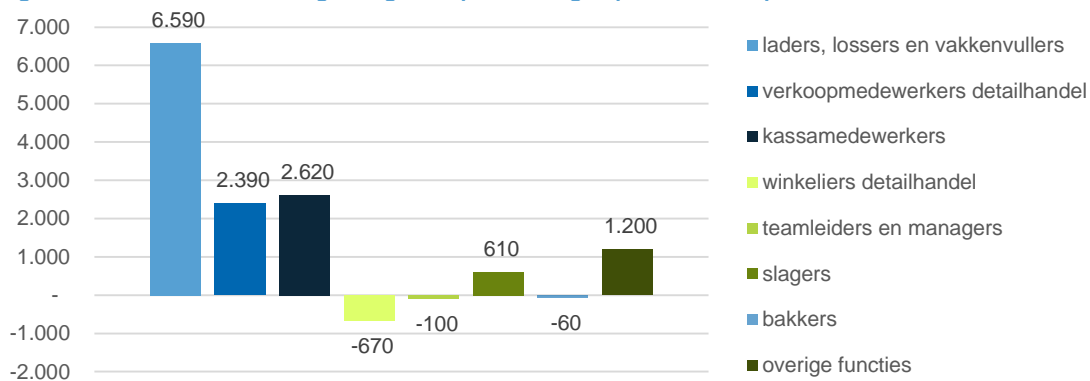
functie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
laders, lossers en vakkenvullers	29.810	34.350	40.900	40.970	43.300	44.910	45.920	46.350	47.490
verkoopmedewerkers detailhandel	41.710	45.290	45.630	47.190	46.870	47.580	47.490	47.770	48.010
kassamedewerkers	21.820	23.530	27.210	26.760	28.020	28.610	29.130	29.220	29.830
winkeliers detailhandel	11.210	7.630	7.290	8.040	7.460	6.770	6.990	6.790	6.630
teamleiders en managers	18.710	18.160	20.960	20.100	20.350	20.530	20.760	20.550	20.860
slagers	4.450	7.570	4.390	5.470	5.330	5.310	4.860	5.190	5.000
bakkers	4.130	3.370	3.080	3.550	3.190	3.090	3.110	3.080	3.010
overige functies	33.160	35.010	31.970	34.740	33.420	33.490	33.120	33.420	33.170
totaal	165.000	174.910	181.430	186.820	187.940	190.290	191.380	192.370	194.000

Figuur 10: realisatie en prognose van aantal fte per functiegroep binnen de detailhandel food



Kijkt men naar de verwachte situatie in 2025 ten opzichte van 2019, zoals getoond in figuur 11, dan lijkt voor functiegroep 'laders, lossers en vakkenvullers' de grootste uitbreidingsvraag van 6.590 fte te ontstaan. Voor 'winkeliers detailhandel' lijkt daarentegen de arbeidsvraag gedurende de komende jaren met 670 fte af te nemen.

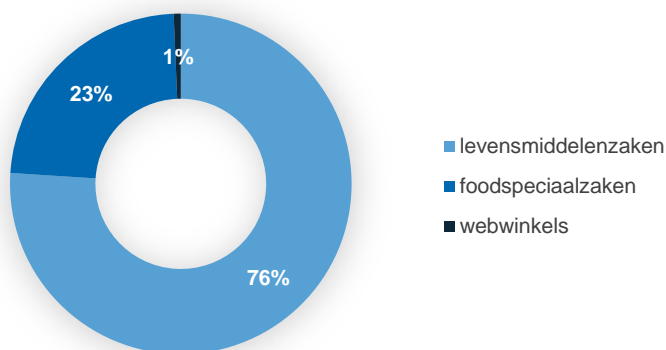
Figuur 11: verwachte uitbreidingsvraag in fte per functiegroep in 2025 ten opzichte van 2019



3.3 Functiegroepen naar brancheclusters

Met behulp van de afgeleide SBI-codes in de EBB kan een indicatie worden gegeven van de verdeling van het arbeidsvolume over de drie brancheclusters binnen de detailhandel food. In figuur 12 is te zien dat ongeveer drie op de vier werkenden actief is in de branchecluster levensmiddelenzaken. De branchecluster webwinkels heeft het kleinste aandeel werkenden personen, namelijk 1%.

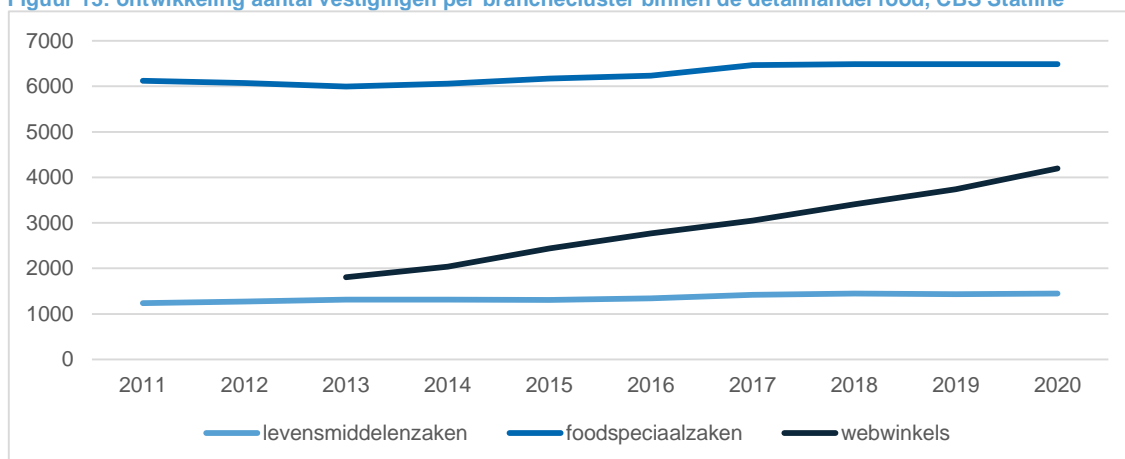
Figuur 12: indicatie verdeling werkenden detailhandel food brancheclusters, op basis van EBB 2012-2019



Van jaar op jaar kan het aandeel in het arbeidsvolume uiteraard veranderen. Om een indruk te krijgen van de verandering van arbeidsvolumes naar brancheclusters, is in figuur 13 de ontwikkeling van het aantal vestigingen in Nederland voor elk van de brancheclusters binnen de detailhandel food opgenomen. Bij deze data moet de kanttekening worden geplaatst dat het aantal werkenden per vestiging sterk kan verschillen per branchecluster. Zo zijn er bij veel webwinkels slechts enkele werkenden per vestiging actief. Het betreft hier open data die door CBS wordt gepubliceerd op de elektronische databank StatLine.

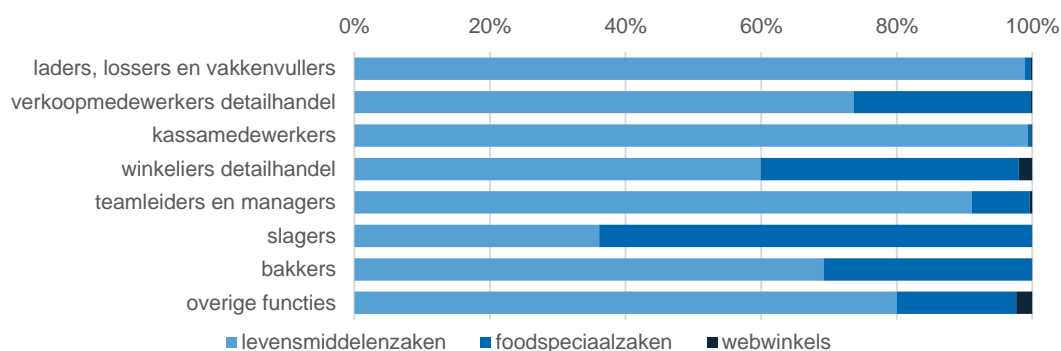
Het aantal vestigingen binnen de brancheclusters 'levensmiddelenzaken' en 'foodspeciaalzaken' is redelijk gelijk gebleven. Het aantal vestigingen binnen de brancheclusters 'webwinkels food' en 'webwinkels non-food' is daarentegen fors gestegen. Deze observatie is in lijn met de stijging van het aantal fte's in de branchecluster 'webwinkels food', zoals genoemd in hoofdstuk 2.

Figuur 13: ontwikkeling aantal vestigingen per branchecluster binnen de detailhandel food, CBS Statline



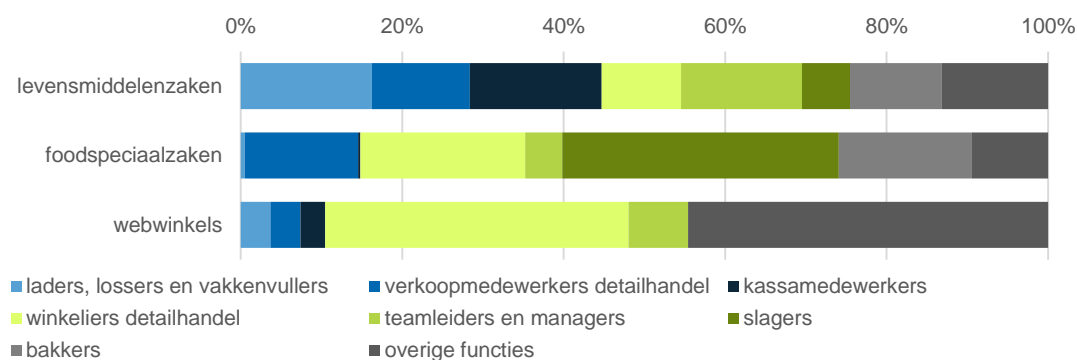
Figuur 14 geeft de verdeling van het arbeidsvolume naar functiegroepen en brancheclusters weer. Binnen de meeste functiegroepen is de meerderheid van de personen werkzaam in de branchecluster 'levensmiddelenzaken'. Alleen de functiegroep 'slagers' vormt een uitzondering. Binnen deze functiegroep is het merendeel werkzaam in 'foodspeciaalzaken'.

Figuur 14: functiegroepen naar branchecluster, op basis van EBB 2012-2019



Figuur 15 toont de brancheclusters naar functiegroepen. Het is te zien dat de werkenden uit de verschillende functiegroepen redelijk gespreid zijn over de verschillende brancheclusters. Wel valt op dat het grootste deel van de werkenden binnen de branchecluster 'webwinkels' actief is in de functiegroep 'overige functies'.

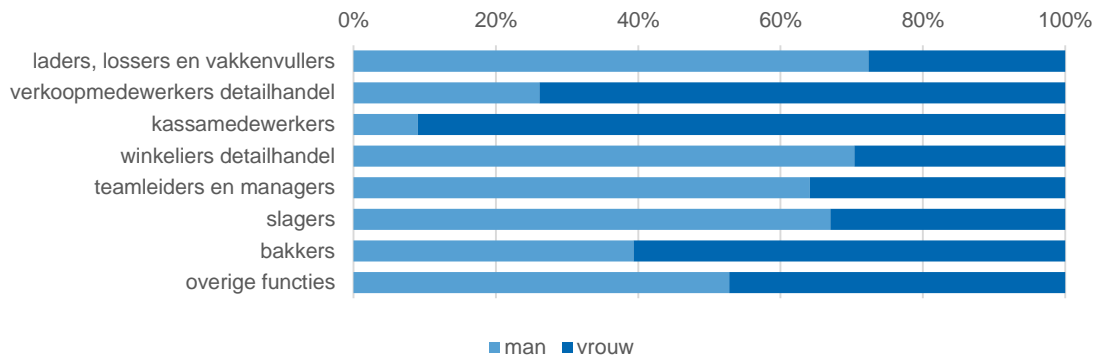
Figuur 15: brancheclusters naar functiegroepen, op basis van EBB 2012-2019



3.4 Functiegroepen naar persoonskenmerken

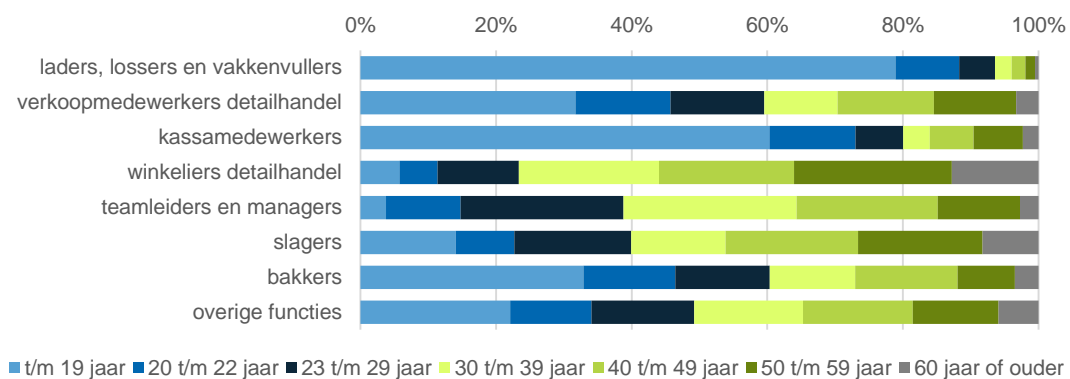
Figuur 16 geeft een weergave van de verdeling naar geslacht per functiegroep. Hoge aandelen vrouwen werken in de functiegroepen 'kassamedewerkers' (91%) en 'verkoopmedewerkers' (74%). In de functiegroepen 'winkeliers' en 'laders, lossers en vakkenvullers' werkt een groot aandeel mannen, namelijk (70%) en (72%) respectievelijk. Ook binnen de functiegroep 'slagers' zijn meer mannen (67%) dan vrouwen werkzaam.

Figuur 16: functiegroepen naar geslacht, op basis van EBB 2012-2019



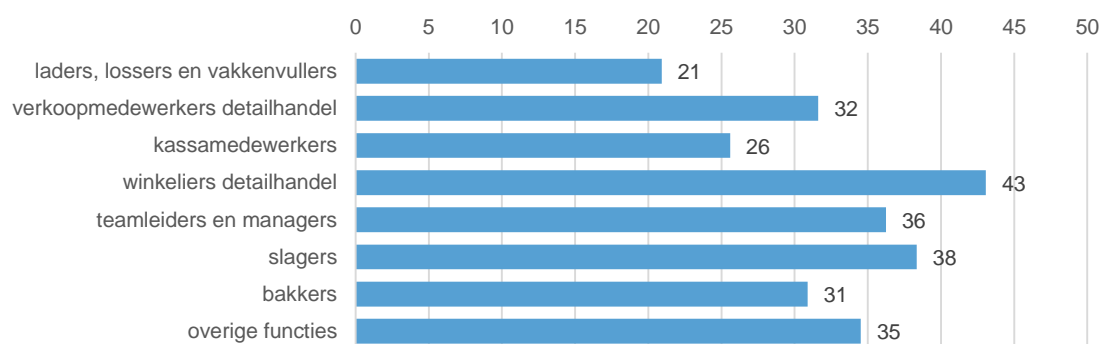
Voor de verschillende functiegroepen kan tevens worden gekeken naar de verdeling over leeftijdsklassen, getoond in figuur 17. Hoge aandelen van 29 jaar en jonger zijn vooral terug te vinden in de functiegroepen 'laders, lossers en vakkenvullers' (94%), 'kassamedewerkers' (80%), 'verkoopmedewerkers' (59%) en 'bakkers' (60%). De functiegroep 'winkeliers' vertegenwoordigt juist een hoog aandeel van 30-plussers (76%).

Figuur 17: functiegroepen naar leeftijdsklasse, op basis van EBB 2012-2019



Bovenstaande bevindingen vertalen zich ook door naar de gemiddelde leeftijd per functiegroep, waarvan op basis van de EBB-data een schatting is gemaakt, zie figuur 18. De functiegroep 'laders, lossers en vakkenvullers' heeft met 21 jaar de laagste gemiddelde leeftijd, terwijl personen uit functiegroep 'winkeliers detailhandel' met 43 jaar de hoogste gemiddelde leeftijd hebben.

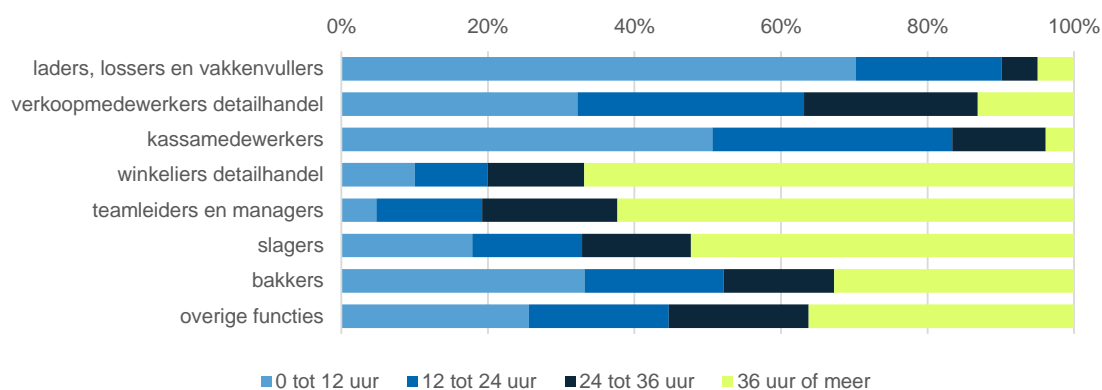
Figuur 18: schatting gemiddelde leeftijd per functiegroep, op basis van EBB 2012-2019



3.5 Functiegroepen naar baankenmerken

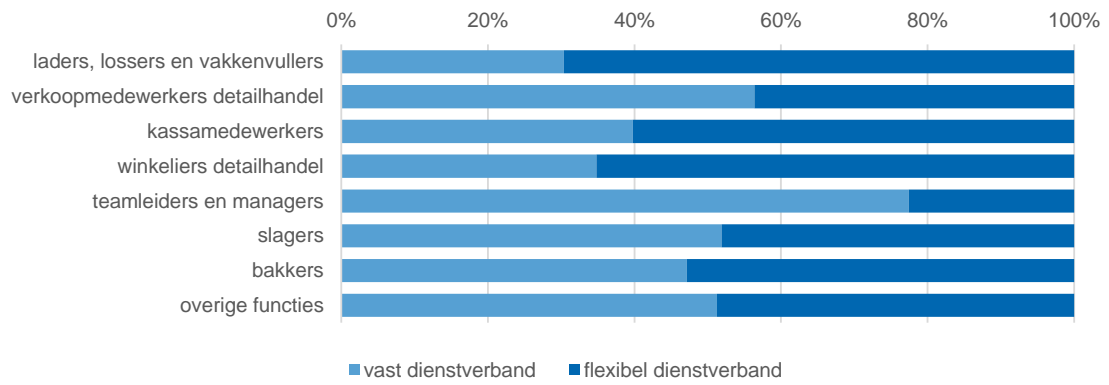
De functiegroepen naar deeltijdfactor zijn weergegeven in figuur 19. Werkenden in de functiegroep 'teamleiders en managers' hebben het grootste aandeel banen van 36 uur of meer (62%). Functiegroepen met een klein aandeel banen van 36 uur of meer zijn 'kassamedewerkers' (4%), 'laders, lossers en vakkenvullers' (5%) en 'verkoopmedewerkers detailhandel' (13%). Dit kan verklaard worden doordat functies binnen deze functiegroepen veelal als bijbaan uitgeoefend worden.

Figuur 19: functiegroepen naar deeltijdfactor, op basis van EBB 2012-2019



Figuur 20 toont de verdeling over vaste en flexibele aanstellingen. Voor de verdeling van werkenden over vaste en flexibele dienstverbanden is dezelfde definitie gehanteerd als in paragraaf 2.3. Voor de meeste functiegroepen ligt het aandeel werkenden met een vaste aanstelling tussen de 40% en 65%. De functiegroepen 'laders, lossers en vakkenvullers' en 'winkeliers' hebben het grootste aandeel werkenden met een flexibele aanstelling, namelijk 70% en 65% respectievelijk. Verder valt op dat 77% van de werkenden binnen de functiegroep 'teamleiders en managers' een vast dienstverband hebben.

Figuur 20: functiegroepen naar contracttype, op basis van EBB 2012-2019





Bijlage

Figuur 21: samenvoeging van SBI-categorieën in de detailhandel naar dertien brancheclusters en drie subsectoren

subsector	branche	SBI 2008	beschrijving
detailhandel food	levensmiddelenzaken	47110	supermarkten en dergelijke winkels met een algemeen assortiment voedings- en genotmiddelen
		47292	winkels in natuurvoeding en reformartikelen
		47293	winkels in buitenlandse voedingsmiddelen
		47300	benzinstations
detailhandel food	foodspeciaalzaken	47241	winkels in brood en banket
		10710	vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk
		47210	winkels in aardappelen, groenten en fruit
		47221	winkels in vlees en vleeswaren
		47222	winkels in wild en gevogelte
		47250	winkels in dranken
		47230	winkels in vis
		47242	winkels in chocolade en suikerwerk
		47291	winkels in kaas
		47292	winkels in natuurvoeding en reformartikelen
		47293	winkels in buitenlandse voedingsmiddelen
detailhandel non-food	consumentenelektronica	47299	gespecialiseerde winkels in overige voedings- en genotmiddelen n.e.g.
		47410	winkels in computers, randapparatuur en software
		47420	winkels in telecommunicatieapparatuur
		47431	winkels in audio- en videoapparatuur
		47432	winkels in een algemeen assortiment van wit- en bruingoed
		47541	winkels in witgoed
		47542	winkels in naai- en breimachines
		47543	winkels in overige elektrische huishoudelijke apparatuur
		47544	winkels in onderdelen voor elektrische huishoudelijke apparatuur
		47781	winkels in fotografische artikelen
detailhandel non-food	educatie & vrije tijd	47260	winkels in tabaksproducten
		47610	winkels in boeken
		47620	winkels in kranten, tijdschriften en kantoorbehoeften
		47630	winkels in audio- en video-opnamen
		77220	videotheken
		47763	winkels in dieren, dierbenodigdheden en hengelsportartikelen
		47594	winkels in muziekinstrumenten
		47641	winkels in fietsen en bromfietsen
detailhandel non-food	huis & tuin	47650	winkels in speelgoed
		47761	winkels in bloemen en planten, zaden en tuinbenodigdheden
		47763	winkels in dieren, dierbenodigdheden en hengelsportartikelen
		47521	winkels in ijzerwaren en gereedschappen
		47522	winkels in verf, verfwaren en behang
		47523	winkels in houten bouw- en tuinmaterialen
		47528	bouwmarkten en andere winkels in bouwmaterialen algemeen assortiment
		47595	winkels in glas-, porselein- en aardewerk
		47596	winkels gespecialiseerd in overige huishoudelijke artikelen n.e.g.
		47597	winkels in huishoudelijke artikelen algemeen assortiment
		47783	winkels in schilderijen, lijsten, prenten, kunstvoorwerpen en religieuze artikelen
47791	winkels in antiek		
47512	winkels in huishoudtextiel		
47513	winkels in breiwerk, handwerken en meubelen		
47542	winkels in naai- en breimachines		
47762	tuincentra		

subsector	branche	SBI 2008	beschrijving
detailhandel non-food	kleding & sport	47511	w inkels in kledingsstoffen
		47512	w inkels in huishoudtextiel
		47513	w inkels in breiwool, handwerken en meubelen
		47711	w inkels in herenkleding
		47712	w inkels in dameskleding
		47713	w inkels in bovenkleding en mode-artikelen (algemeen assortiment)
		47714	w inkels in baby- en kinderkleding
		47715	w inkels in babyartikelen algemeen assortiment
		47716	w inkels in onderkleding, foundations e.d.
		47717	w inkels in mode-artikelen
		47718	textielsupermarkten
		47721	w inkels in schoenen
		47722	w inkels in lederwaren en reisartikelen
		47642	w inkels in watersportartikelen
47643	w inkels in sportartikelen (geen watersport)		
47644	w inkels in kampeerartikelen (geen caravans)		
detailhandel non-food	persoonlijke verzorging	47730	apotheken
		47741	w inkels in drogisterij-artikelen
		47770	w inkels in juweliersartikelen en uurwerken
		47782	w inkels in optische artikelen
		47750	w inkels in parfums en cosmetica
detailhandel non-food	woninginrichting	47524	w inkels in tegels
		47525	w inkels in keukens
		47526	w inkels in parket-, laminaat- en kurkvloeren
		47527	w inkels gespecialiseerd in overige doe-het-zelf artikelen
		47530	w inkels in vloerbedekking en gordijnen
		47591	w inkels in meubels
		47592	w inkels in verlichtingsartikelen
		47593	w inkels in artikelen voor woninginrichting algemeen assortiment
		47596	w inkels gespecialiseerd in overige huishoudelijke artikelen n.e.g.
47715	w inkels in babyartikelen algemeen assortiment		
detailhandel non-food	warenhuizen	47191	warenhuizen
detailhandel overig	ambulante handel	47811	markthandel in aardappelen, groenten en fruit
		47819	markthandel in overige voedings- en genotmiddelen
		47820	markthandel in textiel, kleding en schoenen
		47891	markthandel in bloemen, planten, zaden en tuinbenodigdheden
		47892	markthandel in tweedehands goederen
		47899	markthandel in overige goederen
		47991	colportage
		47992	straathandel
		47999	detailhandel via overige distributievormen
		47911	detailhandel via internet in voedingsmiddelen en drogisterijwaren
detailhandel non-food	w ebw inkels	47912	detailhandel via internet in consumentenelektronica
		47913	detailhandel via internet in boeken, tijdschriften, cd's, dvd's
		47914	detailhandel via internet in kleding en mode-artikelen
		47915	detailhandel via internet in huis- en tuinartikelen
		47916	detailhandel via internet in vrijetijdsartikelen
		47918	detailhandel via internet in overige non-food
		47919	detailhandel via internet in een algemeen assortiment non-food
		47192	w inkels met een algemeen assortiment non-food (geen warenhuizen)
detailhandel overig	overige detailhandel	47594	w inkels in muziekinstrumenten
		47742	w inkels in medische en orthopedische artikelen
		47783	w inkels in schilderijen, lijsten, prenten, kunstvoorwerpen en religieuze artikelen
		47789	w inkels gespecialiseerd in overige artikelen n.e.g.
		47791	w inkels in antiek
		47792	w inkels in tweedehands kleding
		47793	w inkels in tweedehands goederen (geen kleding)
47999	detailhandel via overige distributievormen		

Figuur 22: samenvoeging van functiesⁱ naar functiegroepenⁱⁱ binnen de detailhandel food, EBB 2012-2019

subsector	functiegroep	functiecode (BRC)	functiecode (ISCO)	functie	aandeel functie in subsector
detailhandel food	laders, lossers en vakkenvullers	1221		laders, lossers en vakkenvullers	31,5%
detailhandel food	verkoopmedewerkers detailhandel	0332		verkoopmedewerkers detailhandel	24,4%
detailhandel food	kassamedewerkers	0333		kassamedewerkers	19,9%
detailhandel food	teamleiders en managers		1420 & 5222	teamleiders en managers	7,2%
detailhandel food	winkeliers detailhandel		5221	winkeliers detailhandel	2,5%
detailhandel food	slagers	0751		slagers	2,5%
detailhandel food	overige functies	0334		callcentermedewerkers outbound en overige verkopers	1,5%
detailhandel food	bakkers	0752		bakkers	1,2%
detailhandel food	administratief medewerkers	0431		administratief medewerkers	1,0%
detailhandel food	overige functies	1113		kelners en barpersoneel	0,8%
detailhandel food	overige functies	0433		receptionisten en telefonisten	0,8%
detailhandel food	overige functies	1121		schoonmakers	0,7%
detailhandel food	overige functies	0435		transportplanners en logistiek medewerkers	0,7%
detailhandel food	overige functies	1222		vuilnisophalers en dagbladenbezorgers	0,6%
detailhandel food	overige functies	0321		vertegenwoordigers en inkopers	0,6%
detailhandel food	overige functies	1311		overig	0,5%

ⁱ Functies zijn omwille van de leesbaarheid slechts in de tabel opgenomen als ze een aandeel van tenminste 0,5% vormen van de betreffende subsector. Zodoende staan 95 functies binnen functiegroep 'overig' niet in de tabel. In de analyses maken deze functies wél deel uit van functiegroep 'overig'.

ⁱⁱ De functiegroepen die in deze rapportage voorkomen volgen uit een selectie uit de Enquête Beroepsbevolking op basis van de BRC-functiecode. Om de werkenden in de functiegroep teamleiders te kunnen combineren met managers is voor winkeliers, teamleiders en managers een selectie gemaakt op basis de ISCO-functiecode.